

Vážené dámy, vážení pánové,

byť nejsem asi tím pravým konzumentem televizní zábavy, který vám z rukávu sype novinky z dění ve všech možných i nemožných, nikdy nekončících seriálech, celkem pravidelně obrazovku zapínám. Je to dozajista zvyk. Podobně jako každé ráno vezmu do ruky noviny. Obojí má z mého pohledu jednu velkou výhodu. Chci-li se dobrat nějakého pohledu na věc, musím se často prokousat nejen názory novinářů, ale i postřehy řady dalších dotazovaných lidí. S mnohými nesouhlasím, nestál bych ani o setkání s nimi. Jsou ale bohužel součástí naší společnosti, tudíž přehlédnout a přeslechnout je nejde. Úplně vidím, jak především mladá generace, sledující každým okamžikem informační dálnici na netu, nechápavě obrací oči v sloup. Vždyť v těch tradičních médiích je to přece tak rozvleklé, bez náboje, bez možnosti okamžitě reagovat a přispěchat se svým názorem. Být neustále vidět a slyšet. O to jde především. Jedno mi tam však schází. Pouhé zamyšlení se, zda šířené informace jsou vůbec možné. Ověření si fakt, abychom se nestávali pouhým objektem manipulace a hloupě nasedali na lep lehce srozumitelným, zdánlivě jednoduchým a přímočarým sdělením. Prostě primitivnímu populismu počítajícímu s tím, že lidé myslet nechtějí a ztráta paměti je přece přirozeným procesem, který nebolí. Ale mohl by, jak už jsme se v nedávné minulosti nejednou nezřídka fatálně přesvědčili. S odstupem času pak nemůžeme ani uvěřit, jak se to mohlo stát,

a jen stěží hledáme odpověď na dotazy našich dětí „Jak jste to mohli dopustit, jak jste tak vůbec mohli žít?“

Ano, útočím nyní především právě na nás. Generaci možná čtyřicátníků, určitě však padesátníků a šedesátníků. Tedy lidí, kteří zažili listopad 1989 již jako dospělí s dostatečným rozumem a také s alespoň částečnou zkušeností s dobou reálného socialismu.

Poměry se změnilly velmi rychle, jakoby mávnutím kouzelného proutku. A my, plni nadšení a na prahu nových možností, jsme vyrazili vpřed, vstříc jasným zítřkům plným blahobytu, jak jsme jej plni úžasu začali vnímat při prvních návštěvách dříve nám zakázaných západních zemí. Záhy jsme narazili. Dosáhnout onoho příslovečného blahobytu se podařilo jen málokomu.

Pominu-li několik zlodějů a nepoctivců, jsou to především ti, kdo často bez ohledu na volný čas, na úkor vlastní rodiny a zdraví podřídili svůj život po řadu let rozvoji a úspěchu firem. A přitom všem běhu a posléze nárazu jsme bohužel na něco zapomněli. Zapomněli jsme se občas ohlédnout nazpět. Díky tomu i vidět tu nesrovnatelně vyšší kvalitu života, již si dnes užíváme ve svobodné společnosti. Zapomněli jsme vidět a předávat svoji zkušenost a prožitek svým dětem.

Není tomu tak dlouho, kdy jsem v televizi zahlédl soutěžní pořad, v němž kolemjdoucí odpovídali na naprosto triviální otázky a soutěžící tipovali, jak velké procento bude úspěšných odpovědí. Výsledek byl více než smutný. A tak mne v souvislosti s dneškem napadá, kolika správných odpovědí by se nám asi

dostalo, pokud bychom se v ulicích našeho města zeptali, čím je 5. květen pro Klatovy tak významný? Nebudu hádat. Jako rodák bych byl asi až optimistický a následně možná zklamán. Nechci být.

Pokládám proto za zcela nezbytné trvale si připomínat den, kdy do našich ulic vstoupili američtí vojáci, přinášející po šesti letech válečných útrap toužebně očekávanou svobodu. Dlouhé měsíce houževnatě překonávali zběsilý odpor německých okupantů. Do posledních minut nejhroznějšího válečného konfliktu v dějinách lidstva pokládali svoje mladé životy nejen pro přítomnost, ale zejména pro budoucí generace. Oběti to byly nemalé. Odpovídaly boji s na duchu i na těle těžce raněným nepřítelem, postupně zahnaným do kouta, ze kterého již pro něj nebylo úniku. Obyvatelé po dlouhé roky porobených zemí a měst to dobře věděli. Víkali proto své osvoboditele s nesmírným vděkem a úlevou. Euforie a nadšení Klatovanů propukly naplno ve chvíli, kdy na historickou dlažbu tohoto náměstí vjeli obrněnci druhé kavalérie a vzduch se majestátně rozechvěl zpěvem národní hymny, písně nejdražší, písně po dobu okupace zakázané. Svým nemalým dílem k osvobození Klatovska přispěli také vojáci Československé samostatné obrněné brigády.

Emocemi nabitě přivítání, bouřlivé ovace... Ruku v ruce s nimi i smutek, bolest a tichá vzpomínka, snad jen v daném okamžiku trochu odstrčená do pozadí. Tehdy i dnes si dobře uvědomujeme, že o naši svobodu se obrovskou měrou zasloužili mnozí stateční, kteří se v létech okupace dokázali otevřeně či

v ilegálním odboji postavit okupantům. Valná většina z nich se již nikdy nedozvěděla, zda svým neohroženým životním bojem pomohli dosáhnout kýženého výsledku. Jejich jména čteme na pamětních deskách věnovaných obětem protinacistického odporu stejně jako jména klatovských židů, jejichž životní pout' skončila transporty smrti a plynovými komorami vyhlazovacích koncentračních táborů. Ti všichni si zaslouží náš vděk a plnou úctu. Tvoří nesmazatelnou součást bohaté historie Klatov. Jsou právě tím, co přispívá k vytvoření pevných celoživotních pout a k nerozlučnému sepětí obyvatel se svým městem.

Mnohé z těchto památných chvil se snažila komunistická moc v poválečných létech z mysli lidí vymazat. Místo praporů s pruhy a hvězdami byly po desítky let v květnových dnech povinně vyvěšovány ty rudé se srpy a kladivy. Neměli jsme je rádi, byly pro nás symbolem úplně jiných událostí než osvobození našeho města. Stydět by se pak měli především ti, kdo nám je vnucovali. Medvědí službu totiž udělali zejména obrovskému množství padlých vojáků Rudé armády, bez jejichž hrdinství by se fašisty okupované země válečných útrap nezbavily. Nelze je tedy opomíjet. Plný právem si zaslouží náš vděk.

Neznamená to však, že se v přítomnosti máme nechat vyrvat ze svých kořenů. Zdůrazňuji to záměrně, právě v této době a budu to říkat i nadále. Zásadně nesouhlasím s výroky, snahami a konáním nejvyššího představitele naší země. Stačí pohled na mapu. Nemusíme být vojensko-politickými strategy, aby nám bylo jasné,

o jak nebezpečné chování jde. Pro Rusko a sféru jeho vlivu jsme mimořádně zajímaví. Naše kulturní a historické kořeny jsou úplně někde jinde. Jsme pevně svázáni s vyspělými demokratickými zeměmi západu. Jakékoliv zpochybňování či rozkolísání našeho ukotvení v jeho hospodářských a vojenských strukturách, jakýkoliv nesoulad vládní a hradní politiky v tomto směru, může mít pro nás nedozírné následky. Jsme nejen svědky, ale i přímými účastníky permanentně probíhající nelítostné ideologické války v bezbřehém informačním prostoru. Války, ve které díky bohu zatím nepočítáme padlé. Na jejím nebezpečí to nic neubírá. Je třeba jí čelit s plnou rozhodností, abychom nemuseli opět čekat a dlouhodobě usilovat o znovunabytí svobody takové, jakou ji prožíváme nyní. Šance na ni by už přijít ani nemusela. Budiž nám odkaz 5. května 1945 a amerických hrdinů, kteří padli pro naši svobodu a jejichž památce se zde dnes klaníme, dostatečný mementem. Jsem přesvědčen, že vy to dobře víte. A jen vás prosím, nezapomeňte to říkat svým dětem a vnukům. Právě oni by na naši pohodlnost a zapomnění doplatili nejvíce.

Děkuji vám za pozornost.